

[H. F. Ulrichsen.]

Maade at gribe ind i Sagførertaksternes Størrelse. Jeg mener, at Lovforslaget skal behandles velvilligt, men jeg kan, som sagt, allerede nu sige, at vi ikke vil medvirke til Lovforslagets Gennemførelse, saafremt § 4 ikke ændres paa ganske væsentlige Punkter.

C. C. Heilesen: Det foreliggende Spørgsmaals Behandling her paa Rigsdagen er endnu ældre end omtalt af det ærede Medlem Hr. Trier. For snart 30 Aar siden, da den senere gennemførte Retsplejereform første Gang var til Behandling i Folketinget, i Rigsdagssamlingen 1901—02, var der nemlig i Folketingsudvalget Enighed om, at den Sammenblanding af privat Forretningsvirksomhed og Arbejdet i den dømmende Myndigheds Tjeneste, som Dommerfuldmægtigenes nuværende Stilling betegner, burde afskaffes. Naar man tænker paa dette Spørgsmaals Skæbne i Rigsdagen siden da, saaledes som det allerede er berørt her i Dag, skulde man unægtelig tro, at det drejede sig om et af de mest tvivlsomme, indviklede og vanskelige Spørgsmaal, og dog turde det ikke vel kunne være nogen grund til Tvivl om, at det er stridende mod Hovedkravet til al god Retspleje, at Dommeren skal afgøre Retsvirkningerne af Forhold, der er ordnet under Medvirken af hans Fuldmægtig som privat Forretningsmand.

Det ærede Medlem Hr. Vejen talte om de forskellige Hensyn, der gjorde sig gældende ved dette Spørgsmaals Ordning. Jeg kan imidlertid ikke anerkende, at der er mere end eet Hensyn, der bør gøre sig gældende, og det er Hensynet til Retsplejen og Retsplejens Tarv, og dette Hensyn er for øvrigt ogsaa, rigtigt forstaaet, Hensynet til Befolkningens Tarv, fordi Retsplejens Tarv og Befolkningens virkelige Interesse er sammenfaldende.

Naar man imidlertid i de senere Aar er kommet ind paa, saaledes som det foreslaas i § 4 i det foreliggende Forslag, at ville kæde Reformens Gennemførelse sammen med Indførelse af Adgang til privat Retshjælp paa Dommerkontorerne, saaledes at Vederlaget herfor skal tilfalde Staten, saa er det jo i og for sig et fuldkommen berettiget Formaal at ville bidrage til at skaffe den billigst mulige Rets-

hjælp for Befolkningen. Der er dog her ved at bemærke, at den Retshjælp, der nu ydes paa Dommerkontorerne af Dommerfuldmægtigen, efter hvad der foreligger, ikke er billigere end den Retshjælp, der ydes fra andre private Juristers Side, saaledes at det altsaa for saa vidt er et dette Spørgsmaal ikke vedkommende Spørgsmaal, man drager ind her, naar man nu mener ad denne Vej at kunne bidrage til at skabe billigere Retshjælp for Befolkningen.

Men overfor det Forsøg, der her gøres i Lovforslagets § 4, synes der imidlertid lige saa lidt at kunne være nogen begrundet Tvivl om, at det fra et Retsplejesynspunkt er i hvert Fald mindst lige saa uheldigt, at Dommeren eventuelt skal paadømme Forhold, som hans Fuldmægtig eller eventuelt han selv tidligere har ordnet som Embedsmand, som det er, at han eventuelt skal paadømme Forhold, som Fuldmægtigen tidligere har ordnet som privat Forretningsmand. Det er dog et Hovedkrav til al god Indretning af Domsmyndighed, at den, saa vidt det er menneskelig muligt, bør være ordnet saaledes, at man ikke har berettiget Frygt for eller Mistanke om, at den, der skal domme i Sagen, møder med en forudfattet Mening.

Der synes derfor fra et Retsplejesynspunkt, og det er det Synspunkt, der maa være det afgørende i denne Sag, ikke vel at kunne være nogen Tvivl om, at saafremt man vil fastholde — og det har jo foreløbig tre Partier i Landstinget været enige om —, at den foreslaede Reform skal knyttes sammen med Spørgsmaalet om Adgang til privat Retshjælp paa Dommerkontorerne, kan denne Retshjælp i hvert Fald kun have Hensyn til saa enkle og klare Spørgsmaal, at det praktisk set maa anses for udelukket, at deraf kan opstaa en Retstvist, der senere skal paadømmes af Dommeren. Hvis det nemlig er saa enkle og klare Spørgsmaal, at det praktisk set maa udelukke, at der senere kan blive Tale om Retstvistigheder, der eventuelt skal afgøres af Dommeren, saa vil naturligvis i væsentlig Grad de Betæneligheder formindskes, der kan gøre sig gældende ud fra et principielt Synspunkt overfor det foreliggende Lovforslag. Men naar Forslagets § 4 f. Eks. medtager Oprettelse af Testamenter, hvor Forholdene